

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 18.

**MŰVELŐDÉSI ÉS
KOMMUNIKÁCIÓS
ALAPISMERETEK**

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

OKTATÁSI MINISZTERIUM

I.

A) Informatikai alkalmazások használata

10 pont

1. Melyik rövidítés jelent portot (adatkaput)?

UTP
UPS
USB
URL

1

2. Mely állítások igazak a merevlemez-partíciókra?

Különböző operációs rendszerek egymástól független elhelyezése.
Logikai lemez meghajtók kialakítása.
Egy operációs rendszeren belül az adatok és a rendszerprogramok elválasztása.
A párhuzamosan futtatott programok elhelyezése.

2

3. Az alábbi meghatározás milyen fogalomra utal?

Az operációs rendszer indításakor a betöltésre használt periféria helye itt állítható be:
BIOS (setup)

2

4. Jelölje meg az **igaz** állítást (állításokat) tartalmazó mondat(ok)at!

Mágneselemekre az adatok FAT-formátumban kerülnek felírásra.
Archiválásra a veszteséges tömörítést alkalmazzuk.
A host elnevezés gazdaszámítógépet jelent.
A datagram a hálózati kommunikációban az adatcsomagot jelenti.

2

5. Válassza ki a hálózati munkavégzéshez szükséges legfontosabb tényezőket!

<u>Felhasználói azonosító</u>	Kényelmes szék
Világos helyiség	<u>Megfelelő fájl jogok</u>
<u>Jelszó</u>	Pentium 4-es gép

3

A pluszként megjelölt helytelen válaszonként –1 pont levonás jár!

B) Szókincs (szómagyarázat). Mit jelent? Karikázza be a helyes válasz betűjelét! 5 pont

1. **Illúzió**

érzéki csalódás

zendülés

andalúz tánc

tekintély

1

2. **Ironizál**

balettmozdulat

olasz tésztaféle

szivárványos

gúnyolódik

1

3. **Releváns**

kapcsolatos

fontos

magától értetődő

pihentető

1

4. **Potentát**

híresség

hatalmasság

védenc

teljesítőképeség

1

5. **Akceleráció**

ünneplés

gyorsabb serdülés

alkalmazkodás

ésszerű magyarázat

1

C) Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, művelődési alapfogalmak 10 pont

1. Többszörös választás. A helyesnek vélt betűjelet írja a kipontozott vonalra!

- A 1., 2. és 3. állítás igaz
- B 1. és 3. állítás igaz
- C A 2. és 4. állítás igaz
- D Csak a 4. állítás igaz
- E Mind a négy állítás igaz

a.) Az esettanulmány:

- 1. mesterséges befolyásolás.
- 2. független változó.
- 3. sejtett kapcsolat ellenőrzése.
- 4. életrajzi adatgyűjtés.

D

- b.) A hosszú távú emlékezet:
1. implicit „rejtett” tudás.
 2. szemantikus emlékezet.
 3. explicit emlékezet.
 4. epizodikus emlékezet. **E**
- c.) Az operáns kondicionálás
1. megerősítés.
 2. célravezető tanulás.
 3. effektus törvény.
 4. instrumentális tanulás. **E**
- d.) A motiváció idegfiziológiai központja a
1. hipofízis.
 2. hipotalamusz.
 3. talamusz.
 4. limbikus rendszer. **C**
- e.) Az eidetikus kép:
1. nagyon részletes emlékkép.
 2. élénk, elalvás előtti kép.
 3. Haber kísérlete.
 4. nem válik el élesen a külvilág ingereitől. **B**

5

2. Húzza alá, hogy melyik párosítás hibás!

- a.) absztrahálás – lényegkiemelés
b.) különbségi küszöb – abszolút alsó és felső küszöb különbsége
c.) divergens – széttartó
d.) irodalmi alkotás – informális pszichológia

1

3. Relációanalízissel oldja meg a következő feladatot! A megfelelő betűjelet írja a kipontozott vonalra!

- ⊂
- A ++; Az állítás és indoklás igaz, közöttük kapcsolat van.
B ++; Az állítás és indoklás igaz, közöttük kapcsolat nincs.
C +-; Az állítás igaz, indoklás hamis.
D -+; Az állítás hamis, indoklás igaz.
E --; Az állítás, indoklás hamis.

- a.) A tanulás tapasztalat eredményeként bekövetkező viselkedésváltozás, MERT minden tanult viselkedés alkalmazkodó jellegű. **C**
- b.) A felejtés az előhívás kudarca, MERT a memóriadeficit oka mindig a retroaktív gátlás. **C**

2

4. Mennyi az IQ-ja annak a gyermeknek, aki 10 éves, de 12 évesek számára készült feladatok megoldására képes?
Írja le a végeredményt és a kiszámolásához szükséges képletet is!

$$\text{Képlet: } IQ = \frac{\text{mentáliskor} \cdot 100}{\text{életkor}}$$

Eredmény: 120

D) Szöveges feladatok **Szaktanári elbírálás szerint!**

1. Mit ábrázol a kép? Hol található?

A Zsolnay-család temetkezési helye, a Zsolnay-mauzóleum.

Pécsett, a ma is működő Zsolnay Porcelángyár mögötti dombon, a "Ledinán" van.

5

2. November 1-je Mindenszentek napja, 2-a Halottak napja. Írja le röviden, hogy melyek a jellemző szokások?

Kulcsszavak

- Mindkét nap a halottakra való emlékezés napja. Mindenszentekkor emlékezünk meg azokról a szentekről, akikről név szerint nem szerepelnek az egyházi naptárban. Azt a hetet, melyre a Halottak napja esik, halottak hetének nevezik. Szokás ilyenkor a temetőbe, elhunyt családtagok sírjához kilátogatni, a sírokat rendbe tenni, gyertyát, mécseszt gyújtani. A hiedelem szerint ilyenkor hazalátogatnak a halottak, ezért szokás számukra is megteríteni, az asztalra kenyeret, vizet tenni. A lámpát égve hagyták sok helyen, hogy a hazalátogató lélek szétnézhesen. Ahány halottja van a családnak, annyi gyertyát kell gyújtani.

Értékelési szempontok	Teljesítés szintje		
	minimális	átlagos	átlagon felüli
1) Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?	2	4	5
2) Mennyire tájékozott a témakörben?	1	3	5
3) Milyenek a tárgyi ismeretei?		1	2
4) Milyen mértékű ismeretei a helyi hagyományokról?			3

3. Írjon esszét a következő címmel!

Az érett személyiség a „Mónika” tv-műsorban

Kulcsszavak

A.) A személyiség érettségének definiálása nehéz feladat:

- kulturális hatások érvényesülnek (pl.: „normalitás” problémái),
- az érett személyiség ideáltípusokat ír le,
- az érettség nem korrelál az életkorral.

B.) A személyiség akkor tekinthető érettnek, ha aktívan uralja környezetét, pontosan észleli önmagát és a világot.

Erikson kiemeli a személyes identitás szerepét,

Maslow 14 kritériumot tár fel (pl.: szociális érzés, etikai szilárdság, realitás, alkotóképesség).

Allport 6 kritériumot tár fel (pl.: érzelmi biztonság, önfogadás, valós percepció).

Buda Béla: „Ha a személyiség általában szorongós és feszültségmentes, érzelmi harmóniára képes, ha vágyai és igényei összhangban vannak a realitással, akkor a személyiséget fejlettnak mondhatjuk.” „Általában minél inkább képes valaki cselekvéseit előre átgondolni és tervezni, annál érettebb a személyiség.”

Értékelési szempontok:

1. Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?
2. Mennyire képes a megadott témához (problémához) a témától függően pszichológiai, szociálpszichológiai, stb. fogalmakat kapcsolni?
3. Mennyire képes a témát (problémát) az életből vett példákkal megjeleníteni?
4. Mennyire képes rendszerezésre, lényegkiemelésre?
5. Mennyire képes önálló kérdésfelvetésre, véleményalkotásra, állítása mellett érvelésre?
6. Mennyire tájékozott a témakörben?
7. Milyenek a tárgyi ismeretei?
8. Milyen mértékű a probléma-érzékenysége?
9. Milyen mértékű a kreativitása?
10. Mennyire képes az eset komplex (elsősorban pszichológiai, szociálpszichológiai) megközelítésére, vagyis a tárgy keretében tanultak gyakorlati alkalmazására?
11. Mennyire képes etikai vonatkozású kérdésekben a történeti, szociológiai, kulturális és lélektani szempontok érvényesítésére?
12. Mennyire képes elkerülni a vulgarizáló redukciókat: a közhelyes, lapos pszichologizálást, szociologizálást, a közhelyeket, valamint az erkölcsi ítélkezést és a lapos moralizálást?
13. Mennyire képes különböző erkölcsi felfogások felismerésére és értelmezésére?

Értékelési szempontok	A teljesítés szintjétől függően adható pontszám		
	minimális	átlagos	átlagon felüli
1		0,5	1
2		0,5	1
3	0,5	1	
4		0,5	1
5	0,5	1	
6		0,5	1
7		0,5	1
8	0,5	1	
9	0,5	1	
10	0,5	1	1,5
11	0,5	1	1,5
12	0,5	1	1,5
13		1	1,5

II.

Az értékelés a beadott lemez alapján történik. A szaktanár feladata a lemezről a fájlok kinyomtatása, ennek időtartama nem számít bele a vizsga időtartamába.

A pontozást a kinyomtatott papírra kell feltüntetni. A lemez a vizsgadokumentáció része.

10 perces másolás

Szöveg 10 perces másoláshoz

A beszéd kifejezőerejét sok-sok tényező együttes hatása teremti meg, akár a hétköznapi beszédet figyeljük, akár a hivatásos művészek beszédművészi megoldásaira gondolunk. A köznapi beszédet megoldó technikai lehetőségek minden egészséges ember számára elvileg adottak, s csak az a kérdés, hogy az egyes ember milyen beszédkultúrát alakít ki, s egyáltalán fordít-e gondot beszéde kiművelésére. A beszéd hivatásos művelői számára kötelező a legmagasabb színvonal elérése, vagy legalábbis törekvés erre.	88 175 261 355 440 502
Tapasztalatunk szerint nagyon megnőtt azoknak a száma, akik ténylegesen magas fokú kifejezőerőt kívánnak elérni. Ennek azonban sokszor éppen a technikai fogyatékoság az akadálya. Technikai fogyatékoságon egyrészt azokat a hibákat értjük, amelyek a beszéd fiziológiai megvalósítása elé gördülnek. Ilyen például a rossz légzéstechnika meg a helytelen hangadás.	585 673 761 856 866
Vannak azonban olyan beszédtechnikai hiányosságok, amelyek a legjobb fiziológiai adottságok mellett is akadályozzák a művészi beszéd árnyaltabb megoldásait. Gyakran érzi az ember, hogy lényegesen gazdagabb a belső tartalom, mint amennyit beszédével meg tud valósítani. Saját gondolataink kifejezésére sem tudjuk sokszor felhasználni azokat a beszédmodulációs (váltásos) lehetőségeket, amelyeknek alapjai tulajdonképpen adva vannak bennünk. Az egyik ilyen váltás, moduláció, amellyel a beszédet érdekessé, színessé tehetjük, és amely pontosan igazodhat is a mondanivaló, a tartalom lényegéhez, stílusához: a magassági váltás.	948 1041 1125 1211 1302 1396 1489 1497
A beszéd magassági vonala általában minden ember hangadottságában bizonyos fokig meghatározott tényező. A gége méretei az esetek zömében kialakítják azt az általános beszédmagasságot, amelyet középhangsávnak nevezünk. Ez az öt-hat hang azonban még olyan hétköznapi beszédben sem elég, ahol érzelmi mozzanatok kiléptetik megszokott medréből a beszédet. A művészi beszédnek sok szép lehetőségét teremti meg a beszéd magassági vonalának, tehát a beszéddallamoknak nagyobb terjedelmű mozgása.	1571 1657 1740 1823 1917 1991

Értékelés:

A követelményben megadott leütésszámnak megfelelő másolandó szöveg helyett hosszabb szöveg azért került kitézésre, hogy a jobb képességű tanulók megkülönböztethetők legyenek. A gépirásban szokásos újrakezdés a másolási lehetőség miatt nem megengedhető.

A feladatban megadott beállításokkal a megoldásnak megfelelő írásképet kap a vizsgázó. A bekezdés vége billentyű használata könnyen ellenőrizhető, valamint az is megállapítható, hogy a „kemény enter” („bekezdés vége”) helyett nem használt-e „lágý entert” (shift+enter). „Lágý enterek” használatakor esetenként 2 pont levonás jár.

A megoldásban a soronként megadott leütések számának megállapítása során magyar billentyűkiosztást vettünk figyelembe.

Azon karakterek, amelyek leütéséhez két billentyű egyidejű leütése szükséges, kettővel növelik a leütött karakterek számát (nagybetű, kettőspont, idézőjel stb.). Értelemszerűen a szóköz és a „bekezdés vége” is 1–1 karakternek számít.

Ha a vizsgázó nem magyar billentyűzetet használ, a megoldásban megadott karakterértékek növelhetők a fenti elvnek megfelelően (ahány billentyű egyidejű leütése szükséges, a leütésszám annyival növekszik).

⚡ Tiltott művelet:

Szóköz ismételt leütésével végzett igazítás. A „bekezdés vége” billentyű indokolatlan használata. Ebben az esetben a feladat 0 pontos!

Leütésszám	Hibaszámtól függő elérhető pontszám				
	20	15	10	5	0
500	-	-	0-1	2	3-
600	-	-	0-1	2	4-
630	-	-	0-2	3	4-
650	-	-	0-2	3-4	5-
670	-	0-1	2-3	4	5-
700	0-1	2	3	4	5-
730	0-1	2	3	4	5-
750	0-1	2	3	4	5-
770	0-1	2-3	4	-	5-
800	0-1	2-3	4	-	5-
830	0-1	2-3	4	5	6-
1000	0-2	3-4	5	5	6-
1170	0-2	3-4	5	6-7	8-
1200	0-2	3-4	5-6	7	8-
1250	0-2	3-5	6	7	8-
1330	0-2	3-5	6	7-8	9-
1400	0-2	3-5	6-7	8	9-
1500	0-3	4-6	7	8-9	10-
1600	0-3	4-6	7-8	9	10-
1700	0-3	4-6	7-8	9-10	11-
1750	0-3	4-7	8	9-10	11-
1800	0-3	4-7	8-9	10	11-
1830	0-3	4-7	8-9	10-11	12-
2000	0-4	5-8	9-10	11-12	13-

Összetett feladat megoldása számítógéppel

A) Prezentáció

- diaminta készítése **3 pont**
- rajzolás **2 pont**
- szöveg beírása, formázása, elrendezése **2 pont**
- oldalszámozás **1 pont**
- vetítési paraméterek beállítása **2 pont**

B) Levél

- törzsdokumentum felépítése **2 pont**
- zárórész (üdvözlés, dátum, aláírás) **2 pont**
- adatfájl létrehozása **1 pont**
- formalevelek **1 pont**
- borítékok (feladó, címzés) **2 pont**
- fájlok mentése **2 pont**